

Kritéria hodnocení v kontextu modelu tzv. kvalitní školy

V červnu 2015 byla završena dvouletá práce na tvorbě nových inspekčních kritérií pro hodnocení kvality škol a školských zařízení, navázaných na nově vytvořený model tzv. kvalitní školy.

Mgr. Petr SUCHOMEL, Dr.
vedoucí oddělení metodik a analýz

Cílem formulace nových kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání bylo vytvořit soubor takových evaluačních nástrojů, které budou reflektovat moderní přístupy ke sledování a hodnocení kvality vzdělávání a umožní České školní inspekci sledovat klíčové prvky ovlivňující vzdělávání ve školách a školských zařízeních, vyhodnocovat získaná zjištění na úrovni jednotlivých škol i vzdělávací soustavy jako celku a také formulovat doporučení k dalšímu rozvoji kvality ve vzdělávání.

Zachování kontinuity

Základním požadavkem na nově vytvářená kritéria bylo zachování kontinuity s dosavadními hodnotícími kritérii, která byla používána k inspekčnímu hodnocení po několik let v jen mírně pozměňované podobě. Zkušenosti s aplikací dosavadních kritérií ukázaly prostor pro lepší provázání jednotlivých kritérií pro podmínky, rozvoj a dosahované výsledky vzdělávání, v některých oblastech také potřebu podrobnějšího popisu atributů kvalitního vzdělávání a v určitých případech také nutnost doplnění znaků, které aktuální pohled na vzdělávání musí nutně zohledňovat (např. problematika podpory společného vzdělávání neboli inkluze). Významným podkladem pro koncepční pojetí celého souboru kritérií byla vytvořená *Analýza současných systémů sledování a hodnocení kvality a efektivity ve vzdělávání*, kterou pro Českou školní inspekci zpracovala Univerzita To-

máše Bati ve Zlíně pod vedením ředitele Ústavu regionálního rozvoje, veřejné správy a práva doc. Oldřicha Hájka.

Průběh prací na kritériích

Práce na tvorbě nových inspekčních kritérií probíhala v pracovní skupině zahrnující jak externí odborníky na problematiku sledování a hodnocení kvality vzdělávání např. z akademického prostředí, tak odborníky České školní inspekce, kteří do tvorby kritérií vnášeli zejména praktický pohled a důraz na využitelnost vytvořených nástrojů v běžné inspekční činnosti. Dílčí dokumenty byly opakovaně připomínkovány představiteli profesních asociací působících ve školství. V závěrečné fázi dostala příležitost vyjádřit se k nově formulovaným kritériím také odborná veřejnost prostřednictvím diskusních kulatých stolů. Vyústěním pak bylo schválení nových inspekčních kritérií ministryní školství, mládeže a tělovýchovy jako závazných kritérií pro hodnocení škol a školských zařízení ve školním roce 2015/2016.

Modifikace kritérií

Kritéria kvalitní školy byla vytvořena v pěti rovnocenných variantách pro předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, všeobecné střední vzdělávání (gymnázia), střední odborné vzdělávání a vyšší odborné vzdělávání. Uvedené varianty byly doplněny o metodická doporučení k aplikaci uvedených variant v různých dalších typech a druzích škol a školských zařízení (základní umělecké školy, školní družiny a kluby, dětské domovy apod.).

Kritéria kvalitní školy jsou členěna do šesti základních oblastí – *Koncepce a rámec školy, Pedagogické vedení školy, Kvalita pedagogického sboru, Výuka, Vzdělávací výsledky a Podpora žáků (děti, studentů) při vzdělávání (rovné příležitosti)*. Každá oblast je stručně popsána z hlediska cíle oblasti a charakterizována výčtem imperativů, o něž se dosažení požadované kvality v dané oblasti opírá. V rámci každé oblasti bylo formulováno 3–5 kritérií vymezujících základní atributy kvality náležející do dané oblasti. Každé kritérium je doplněno popisem stavu, při jehož dosažení je možné označit naplnění požadavků kritéria za výborné. Každý uživatel kritérií tak dostává do rukou popis toho, k jakému cílovému stavu by činnost škol a školských zařízení měla směřovat, a současně srovnávací etalon, vůči němuž může aktuální stav fungování školy či školského zařízení posuzovat. Díky tomu, že popisy výborné úrovně v jednotlivých kritériích sestávají ze zcela konkrétních dílčích znaků, které o naplnění kritéria vypovídají, jsou nejen nástrojem pro inspekční pracovníky při jejich hodnocení školy či školského zařízení, ale také možným univerzálním měřítkem pro zřizovatele pro hodnocení jimi zřizovaných subjektů. Stejnou měrou jsou i vodítkem pro ředitele škol a školských zařízení, ukazujícím jim cíl, k němuž by jejich úsilí o rozvoj školy či školského zařízení mělo směřovat. Jednotně formulovaná a popsána kritéria kvality by tak měla snížit riziko stavu, kdy by se hodnocení různých zřizovatelů u shodných